

Cepljenje proti HPV na primarni ravni: primer dobre prakse v zdravstvenem domu za študente

Barbara Pregl

ZD za študente Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 4, Ljubljana

Povzetek

Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani je namenjen zdravstvenemu varstvu študentov. Da bi povečali precepljenost proti HPV med študenti, smo organizirali več cepilnih dni. Na dobro organiziran cepilni dan je odziv (tako zamudnic kot samoplačnikov) dober, zato bomo cepilne dni organizirali tudi v prihodnje.

Ključne besede: cepljenje proti HPV, študenti, zamudnice, samoplačniki, cepilni dan

Uvod

Zdravstveni dom (ZD) za študente Univerze v Ljubljani je namenjen zdravstvenemu varstvu študentov. Naša ključna dejavnost je preventiva, kamor spada tudi cepljenje proti HPV. V našem ZD se lahko cepijo vse študentke in študenti ne glede na izbiro izbranega osebnega zdravnika. S cepljenjem proti HPV smo začeli leta 2014, ko sta se (samoplačniško) cepili 2 študentki. Število cepljenih se je iz leta v leto počasi povečevalo. Leta 2018 smo začeli cepiti tudi »zamudnice«, v tem letu se je število cepljenih v našem ZD povečalo na 176.

Cepilni dnevi v ZD za študente

Ker je precepljenost proti HPV med slovenskimi študentkami in študenti slaba in ker so okužbe s HPV najpogostejše spolno prenosljive okužbe, ki lahko vodijo celo v nastanek raka, smo organizirali več cepilnih dni, ko smo cepili proti HPV.

Za cepljenje smo poskušali motivirati čim več študentk (zamudnic in samoplačnic) in študentov na več načinov:

- Na naši spletni strani smo objavili obvestilo o cepilnem dnevu in članke o HPV okužbah in cepljenju, ki sta jih napisali naša ginekologinja in družinska zdravnica.
- Odprli smo nov elektronski naslov: cepljenje@zdstudenti.si za vsa vprašanja, informacije in dvome o cepljenju proti HPV. Na vsa sporočila smo sprosti odgovarjali.
- Obesili smo plakate z informacijami o HPV okužbah, cepljenju in cepilnem dnevu po našem

ZD in po študentskih domovih.

- Naredili smo letak z informacijami o HPV in cepljenju. Letake smo delili med študente in jih razstavili po našem ZD.
- Pripravili smo cepilni kartonček za vpisovanje datumov cepljenja proti HPV.
- Sodelovali smo s poljudnostrokovnimi revijami (Moje zdravje, ABC zdravja, Jana,...) pri objavah člankov o HPV.
- Aktivno smo se udeležili novinarske konference z okroglo mizo na temo HPV in pomembnosti cepljenja maja 2019 v Ljubljani in septembra 2019 v Mariboru.
- Sodelovali smo s projektom Virus Društva študentov medicine Slovenije pri pripravi prispevkov na temo cepljenja proti HPV. Organizirali smo tudi cepljenje za 30 članov projekta Virus, ki še niso bili cepljeni proti HPV.
- Sodelovali smo z agencijo Internavti, ki je za podjetje Merck Sharp & Dohme (MSD) zasnovala komunikacijsko platformo, ki ozavešča o nevarnostih virusa HPV.
- Pred vsakim cepilnim dnevom smo različnim študentskim organizacijam in medijem poslali e-pošto z obvestilom o cepilnem dnevu in z dodatnimi informacijami o HPV.

Cepilni dan je v našem ZD potekal od 10. do 16. ure. Pri tem smo tesno sodelovale medicinske sestre in zdravnice. Dve medicinski sestri sta študente sprejemali, uredili administracijo, nato je sledil pregled pri zdravnici, na koncu je študente medicinska sestra cepila z 9-valetnim cepivom.

Do sedaj smo organizirali 3 cepilne dneve. Cepivo je

prejelo 118, 167 in 100 študentov, skupaj 385. Večinoma cepljenih je bilo deklet (92 %), nekaj tudi fantov (8 %). Največ se za cepljenje odločajo zamudnice (dekleta, rojena leta 1998 in kasneje), ker je za njih cepljenje brezplačno. Vendar se za cepljenje odloča vedno več starejših deklet in fantov, za katere je cepljenje samoplačniško (okrog 70 evrov za en odmerek), saj se zaradi promocije cepljenja začenjajo zavedati, kako pomembno je. Na vseh treh cepilnih dnevih skupaj so samoplačniki predstavljali 43,4 % cepljenih študentov.

Zaključek

Leta 2018 smo v našem ZD proti HPV cepili 176

študentk in študentov. V letu 2019, v katerem smo organizirali cepilne dneve, se je do 5. oktobra cepilo 775 študentk in študentov. Od kar v našem ZD ponujamo cepljenje proti HPV, smo z vsemi tremi odmerki cepiva cepili 612 študentk in študentov in tako dokončali shemo cepljenja.

Z dobro organiziranimi cepilnimi dnevi in možnostjo cepljenja vsak petek dopoldan v našem ZD študentkam in študentom omogočamo odlično priložnost, da se udeležijo cepljenja proti HPV in se tako učinkovito zaščitijo proti HPV. Tokrat je odločitev o cepljenju njihova! Na tak način prispevamo k boljši precepljenosti slovenskih študentk in študentov proti HPV.

Tabela 1: Število cepljenih študentk in študentov proti HPV na cepilne dneve v ZD za študente.

CEPILNI DAN (datum)	DEKLETA						SKUPAJ DEKLETA	FANTJE			SKUPAJ FANTJE	SKUPAJ
	zamudnice			samoplačnice				1.D	2.D	3.D		
	1.D	2.D	3.D	1.D	2.D	3.D						
20.02.2019	59	1	0	33	11	1	105	5	8	0	13	118
17.04.2019	58	46	0	36	20	0	160	3	4	0	7	167
02.10.2019	18	5	31	25	2	9	90	6	1	3	10	100
SKUPAJ	218 (61,4 %)			137 (38,6%)			355	30 (100%)			30	385

Tabela 2: Število cepljenih študentov proti HPV v ZD za študente od leta 2014 do leta 2019.

LETO	2014	2015	2016	2017	2018, 2019 (do 5.10.)		SKUPAJ
ŠT. CEPLJENIH	2	27	66	89	176	775	1135
VRSTA CEPIVA: ŠT. CEPLJENIH	4V: 2	4V: 27	4V: 63 9V: 3	4V: 11 9V: 78	Z: 138 SP: 38	Z: 454 SP: 321	Z: 592 SP: 543

Legenda:

4V – 4 valentno cepivo

9V – 9 valentno cepivo (od leta 2018 se uporablja le 9V cepivo)

Z – zamudnice (rojene leta 1998 in mlajše), cepivo plačano s strani ZZS

SP - samoplačniki (dekleta rojene 1997 in prej, fantje)

Literatura:

Jančar N. Vstop deklet, cepljenih proti HPV, v program ZORA. Zbornik predavanj, 8.izobraževalni dan programa ZORA; 2018.

Poljak M, Maver Vodičar P, Šterbenc A. Cepljenje proti HPV: sodobni dokazi iz raziskav in prakse. Zbornik predavanj, 8.izobraževalni dan programa ZORA; 2018.

Poročilo o izvajanju cepljenja v Sloveniji v letu 2018 – preliminarni podatki, NIJZ; 2019. p.30.

<http://www.dpor.si/novice/13-evropski-teden-boja-proti-raku-maternicnega-vratu/>

https://zora.onko-i.si/fileadmin/user_upload/dokumenti/novice/2019_Teden_boja_proti_RMV_SPOROCILO_ZA_JAVNOST_SKUPNO_koncna.pdf